

Bruxelles, den 20.5.2009
K(2009) 4027 endelig

Vedr: Statsstøttesag nr. NN 23/2009 – Redningsstøtte til Fionia Bank

Hr. minister

1. SAGSFORLØB

- (1) Danmark har anmeldt foranstaltningerne, der er omfattet af denne beslutning, til Kommissionen ved skrivelse af 6. marts 2009, der er registreret i Kommissionen samme dato. Der blev af Danmark fremsendt yderligere oplysninger, der var nødvendige for Kommissionens vurdering af støtten, den 18. marts 2009, 27. marts 2009, 8. april 2009, 15. april 2009 og 29. april 2009.

2. BAGGRUND OG STØTTEMODTAGER

- (2) Fionia Bank er en regional bank, der driver enhver form for pengeinstitutvirksomhed, med markedsgrundlag på Fyn og nabøerne i Midtdanmark. Fionia Bank har hovedsæde i Odense. I alt har Fionia Bank 34 filialer med formuecentre i Odense og København. Den er på nuværende tidspunkt den niendestørste bank i Danmark med aktiver på 32 786,7 mio. DKK opgjort pr. 31. december 2008. Fionia Banks børsafdeling rådgiver og betjener en række større investeringskunder og institutionelle kunder. Fionia Bank fungerer også som nichebank på en gros finansieringsmarkedet og har en voksende en gros bankvirksomhed for lokale pengeinstitutter.
- (3) Fionia Bank har 84 000 privatkunder og 7 500 erhvervskunder. Fionia Bank har en basiskapital på 181 405 200 DKK. Heraf ejer Fionia Fond 39,9 %, og de resterende 60,1 % ejes af ca. 27 000 småaktionærer, hvoraf de fleste er kunder.
- (4) I den halvårlige beretning for 2008 bekendtgjorde banken, at der var foretaget store nedskrivninger på dens engagementer vedrørende fast ejendom. Efter denne bekendtgørelse foretog den danske tilsynsmyndighed (herefter "Finanstilsynet") en inspektion i Fionia Bank i oktober og november 2008. Inspektionen omfattede en revision af ca. 54 % af bankens udlåns- og garantiportefølje, herunder af dens 101 største engagementer.

Udenrigsminister Per Stig Møller
Asiatisk Plads 2
DK - 1448 København K

- (5) På baggrund af inspektionen konkluderede Finanstilsynet, at der skulle foretages omfattende nedskrivninger. Den 25. november 2008 pålagde Finanstilsynet Fionia Bank at foretage en fornyet beregning af solvensgraden samt af det faktiske solvensbehov.
- (6) Den 11. december 2008 foretog Fionia Bank på foranledning heraf indberetning til Finanstilsynet af en solvensgrad på 8,3 % og et faktisk solvensbehov, beregnet efter bankens interne vurdering af kapitalgrundlaget, på 8 % pr. november 2008. Herefter meddelte Finanstilsynet Fionia Bank, at det ikke var enigt i dens vurdering af solvensbehovene, som Finanstilsynet vurderede til at være ikke under 11,5 %. Blandt andet fandt Finanstilsynet, at Fionia Bank ikke havde opgjort sine engagementer efter de gældende regler om store engagementer.
- (7) Dialogen med Finanstilsynet førte til, at Fionia Bank den 22. februar 2009 bekendtgjorde, at banken vurderede det individuelle solvensbehov til 11,5 %, og meddelte Finanstilsynet, at den ikke opfyldte det individuelle opgjorte solvensbehov fastsat i henhold til §124, stk. 4, i lov om finansiel virksomhed. Ved ikke at opfylde solvenskravet misligholdt Fionia Bank sine finansieringsaftaler, og gælden er derfor forfaldet til betaling.
- (8) I sin beslutning af 22. februar 2009 pålagde Finanstilsynet Fionia Bank at opfylde solvenskravet senest den 15. april 2009, kl. 16. Den 6. april 2009 besluttede Finanstilsynet at forlænge fristen for opfyldelse af solvenskravet til den 1. maj 2009, kl. 16 (se afsnit 17 nedenfor). Denne frist er yderligere blevet forlænget til den 1. juni 2009.
- (9) Derefter anmodede banken *Afviklingsselskabet til sikring af finansiel stabilitet A/S* (herefter "Afviklingsselskabet"), der var stiftet i henhold til den danske statsstøtteordning for den finansielle sektor¹ (herefter "den danske støtteordning"), om finansiel bistand, hvilket førte til de nedenfor beskrevne støtteforanstaltninger.
- (10) Fionia Banks seniorgæld er vurderet til A3 og den hybride kernekapital til C (dvs. tæt på misligholdelse). Der er ingen CDS-oplysninger for Fionia Bank.

3. DE FINANSIELLE STØTTEFORANSTALTNINGER

3.1. Rammeaftalen

- (11) Den 22. februar 2009 blev der indgået en aftale mellem Afviklingsselskabet og Fionia Bank (herefter "rammeaftalen"). Formålet med rammeaftalen er at skabe grundlaget for en omstrukturering af Fionia Banks erhvervsvirksomhed.

¹ Kommissionens beslutning af 10.10.2008 i sag NN 51/2008, *Garantiordning for banker i Danmark* (EUT C 273 af 28.10.2008, s. 2).

- (12) I henhold til rammeaftalen skal Fionia Banks navn ændres til Fionia Bank Holding A/S (herefter "den gamle bank"), og der skal oprettes et datterselskab, der skal have navnet Fionia Bank A/S (herefter "den nye Fionia Bank")².
- (13) Alle den gamle banks aktiver og passiver skal overdrages til den nye Fionia Bank, undtagen efterstillet kapital og aktiekapital, som skal beholdes af den gamle bank. Afviklingsselskabet skal erhverve eller tegne en enkelt aktie i den nye Fionia Bank og vælger et medlem af bestyrelsen. Alle andre aktier tegnes af den gamle bank. Den gamle bank skal til sin tid opløses. I henhold til en aftale om pantsætning af aktier skal aktierne i den nye Fionia Bank stilles som sikkerhed over for Afviklingsselskabet med hensyn til begge støtteforanstaltninger, og Afviklingsselskabet skal have alle økonomiske rettigheder og stemmerettigheder forbundet med disse aktier. Afviklingsselskabet vil således fuldt ud kontrollere den nye Fionia Bank.
- (14) Den nye Fionia Bank vil modtage finansiering i form af to forskellige foranstaltninger:
- (a) ydelse af en beløbsmæssigt ubegrænset kreditfacilitet (låneaftale om kreditfacilitet). Danmark har imidlertid meddelt, at der er en grænse på 5,1 mia. DKK (svarende til bankens samlede seniorgæld, dvs. det maksimum, der er nødvendigt for at foretage rettidig tilbagebetaling til kreditorerne), og forpligtet sig til at foretage fornyet anmeldelse, hvis der er planer om at forhøje faciliteten ud over dette beløb, og
 - (b) et kapitalindskud (aftaler om hybrid kernekapital) for at bringe solvensen op til et konstant niveau på 11,5 % i den periode, hvor der ydes redningsstøtte (dvs. til den 15. oktober 2009). Beløbsmæssigt ansættes behovet for kapitalindskud på nuværende tidspunkt til 1 mia. DKK.
- (15) Disse foranstaltninger vil kun blive truffet over for den nye Fionia Bank, og der vil således være en fuld adskillelse mellem den gamle bank og den nye Fionia Bank. Det eneste formål, den gamle bank skal have, er at eje aktierne i den nye Fionia Bank (uden at kontrollere den). Afviklingsselskabet og den gamle bank er enige om, at driften af den nye Fionia Bank skal sigte mod at stabilisere den nye banks erhvervsvirksomhed, herunder at reducere risikoen og engagementer med hensyn til fast ejendom, samt at styrke indskud.
- (16) Den 10. marts 2009 blev foranstaltningerne vedtaget på Fionia Banks generalforsamling. Banken vil skifte navn, når den gamle banks pengeinstituttiladelse indgives, hvilket i henhold til rammeaftalen skal ske ved udløbet af den frist, der er sat af Finanstilsynet. Låneaftalen om en kreditfacilitet og aftalen om pantsætning af aktier blev underskrevet den 26. marts 2009.

² Herefter vil alle henvisninger i beslutningen til "Fionia Bank" være til Fionia Bank før rammeaftalens ændringer i dens struktur. Kommissionen bemærker dog, at det udtrykkelige formål med rammeaftalen og ændringerne i organisationens struktur er at sikre, at Fionia Bank kan fortsætte sin bankvirksomhed. Kommissionen anser derfor Fionia Bank og den nye Fionia Bank for at udgøre en enkelt enhed med henblik på fastlæggelsen af, hvem der er modtager af statsstøtten.

- (17) Da det har vist sig at være umuligt at gennemføre den i rammeaftalen beskrevne transaktion inden den 15. april 2009, har Finanstilsynet den 6. april 2009 besluttet at forlænge friste for opfyldelse af solvenskravene til den 1. juni 2009.

3.2. De finansielle støtteforanstaltninger

3.2.1. Lånefaciliteten

- (18) Med henblik på at gøre det muligt at gennemføre hele transaktionen, dvs. overdragelsen af aktiver og passiver fra den gamle bank til den nye Fionia Bank (hvilket normalt ville kræve samtykke fra den gamle banks kreditorer), stilles der en kreditfacilitet på op til 5,1 mia. DKK til rådighed for den nye Fionia Bank, så den kan opfylde sine forpligtelser i henhold til gældende kontrakter. Forhøjelse af dette beløb kan kun ske med samtykke fra Afviklingsselskabet og den nye Fionia Bank. Lånene skal tilbagebetales sentes ved udløbet af kreditfaciliteten. Der skal betales renter den 1. januar, 1. april, 1. juli og 1. oktober hvert år, indtil hele gælden fra kreditfaciliteten er blevet tilbagebetalt.
- (19) Rentesatsen for kreditfaciliteten er variabel og fastsat som den til enhver tid af Kommissionen fastsatte statsstøttereferencerente for Danmark³ (for indeværende 4,57 %), men skal dog minimum være to procentpoint over Danmarks Nationalbanks (herefter "Nationalbanken") almindelige udlånsrente (for indeværende 2,00 %). Derudover skal den nye Fionia Bank betale Afviklingsselskabet tilsagnsprovision fra underskriftsdagen for den pågældende aftale, svarende til 0,35 % af kreditfaciliteten p.a. Den nuværende låneomkostning er således på 4,57 % i rente plus 0,35 % i provision og kan aldrig blive på under 4 % i rente plus 0,35 % i tilsagnsprovision.
- (20) Endvidere er der fastsat en mekanisme for at sikre, at kreditfaciliteten kun tages i brug, når det er nødvendigt. I henhold til aftalen skal den nye Fionia Bank senest fem arbejdsdage før en to ugers periodes begyndelse tilsende Afviklingsselskabet en opgørelse over det forventede likviditetsbehov for den følgende to ugers periode, herunder en redegørelse for enhver væsentlig afvigelse fra og væsentlig ændring i de forudsætninger, der var lagt til grund i den nye Fionia Banks likviditetsbudget for 2009. Afviklingsselskabet skal derefter meddele Fionia Bank, hvilket beløb der kan trækkes på kreditfaciliteten i den følgende to ugers periode. Endvidere skal den gamle bank som anført ovenfor i forbindelse med aftalen om pantsætning af aktier stille sikkerhed for opfyldelsen af sine forpligtelser i form af aktier, den har i den nye Fionia Bank.
- (21) Danmark har meddelt Kommissionen, at Afviklingsselskabet den 15. april 2009 gav Fionia Bank tilladelse til at trække indtil 1,5 mia. DKK på kreditfaciliteten, indtil transaktionen mellem den gamle bank og den nye Fionia Bank er fuldført. Grunden hertil er, at Fionia Bank skulle opfylde visse forpligtelser, hvilket ville have medført, at den uden denne foranstaltning ikke ville have opfyldt minimumskravet til likviditet i henhold til de danske bankregler.

³ Beregnet efter Meddelelse fra Kommissionen om revision af metoden for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten, EUT C 14 af 19.1.2008, s. 6.

3.2.2. Kapitalindskuddet

- (22) I henhold til rammeaftalen skulle Afviklingsselskabet påtage sig at styrke den nye Fionia Banks kapitaliseringsgrad med supplerende kapital, således at den nye Fionia Banks solvensgrad skulle nå op på ca. 13 %. De danske myndigheder accepterer imidlertid, at et kapitaliseringsniveau på 11,5 % ville være tilstrækkeligt i redningsperioden. Den anmeldte støtteforanstaltning er derfor begrænset til det kapitalindskud, der er nødvendigt for at opretholde et konstant kapitaliseringsniveau i den periode, der er omfattet af denne beslutning, dvs. indtil den 15. oktober 2009.
- (23) Kapitaliseringen sker i form af to separate låneaftaler om tilvejebringelse af hybrid kernekapital med henblik på et samlet indskud af hybrid kernekapital på 1 mia. DKK.
- (24) Aftale om hybrid kernekapital A indeholder betingelserne for Afviklingsselskabets ydelse af et lån af hybrid kernekapital til den nye Fionia Bank på 864,7 mio. DKK, svarende til den del af det samlede indskud af hybrid kernekapital, som udgør indtil 35 % af den nye Fionia Banks kernekapital på tidspunktet for underskrivelsen af aftalen. I aftalen indrømmes endvidere en ret til at konvertere lånet til egenkapital (kernekapital). Lånet forrentes med Nationalbankens udlånsrente (for indeværende 2 %) plus et risikotillæg på 10,12 %, der skal afspejle markedets prisansættelse på grundlag af bankens risikoprofil, dvs. i alt 12,12 %⁴. For at tage hensyn til prisen for konverteringsretten for långiver (Afviklingsselskabet), der er ansat til 2,16 %, skal der dog foretages fradrag for dette element, så nettorentesatsen, der skal anvendes, bliver på 9,96 %. Under hensyn til konverteringsretten svarer rentesatsen på 9,96 % til den minimumrentesats, afviklingsselskabet vil få på lånet af hybrid kernekapital A.
- (25) Tilsvarende indeholder aftalen om hybrid kernekapital B betingelserne for ydelse af et lån af hybrid kernekapital til den nye Fionia Bank på 135,3 mio. DKK, svarende til den del af det samlede indskud af hybrid kernekapital, som udgør mere end 35 % af den nye Fionia Banks kernekapital på tidspunktet for underskrivelsen af aftalen. I modsætning til aftalen om hybrid kernekapital A indeholder denne aftale desuden en forpligtelse til at konvertere lånet til egenkapital (kernekapital), hvis den nye Fionia Bank ikke opfylder solvenskravene, eller hvis Finanstilsynet anmoder herom, fordi det mener, at der er en umiddelbar risiko for, at den nye Fionia Bank ikke vil opfylde kravene. Lånet forrentes med Nationalbankens udlånsrente (for indeværende 2 %) plus et risikotillæg på 10,12 %, der skal afspejle markedets prisansættelse på grundlag af bankens risikoprofil, dvs. i alt 12,12 %.

⁴ Forrentningen blev beregnet på grundlag af den metode, der blev anvendt i Danmarks ordning for kapitaltilførsel til finansieringsinstitutter (statsstøtte NN 31a/2009, se EUT C 50 af 3.3.2009, s. 3). Danmark har anvendt den risikopræmie, der finder anvendelse for den kategori af banker med den laveste risikorating omfattet af denne ordning (8,25%) plus en gennemsnitlig markedspræmie på 1,87%, dvs. i alt 10,12%.

- (26) Den nye Fionia Bank vil have en aktiekapital på 200 mio. DKK på datoen for underskrivelsen af hybrid kernekapitalaftalerne.

4. DANMARKS HOLDNING

- (27) Danmark er af den opfattelse, at kreditfaciliteten og kapitalindskuddet udgør statsstøtte i henhold til artikel 87, stk. 1, EF.
- (28) Ifølge de danske myndigheder er støtteforanstaltningerne omfattet af den danske støtteordning. Da Fionia Bank opfylder betingelserne i § 7 i lov om finansiel stabilitet, er de omfattet af den danske støtteordning, selv om de skal anmeldes til Kommissionen, fordi Fionia Bank overstiger anmeldelsestærsklen på 3 mia. EUR, der er fastsat i ordningen⁵. Ifølge de danske myndigheder bør støtten til den nye Fionia Bank vurderes på samme retsgrundlag som den danske ordning, dvs. EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra b).
- (29) De danske myndigheder har anført, at det, hvis man under den nuværende verdensomspændende finanskrise undlod at støtte Fionia Bank, kunne føre til et "run" på banken, hvilket kunne føre til en insolvensprocedure. Under hensyn til Fionia Banks størrelse, stærke lokale tilknytning og høje grad af udenlandsk finansiering, kunne en sådan situation få alvorlige konsekvenser ikke alene for banken selv og have en stærk negativ indflydelse på de danske finansielle markeder.
- (30) Danmark har fremsendt en skrivelse fra Nationalbanken, der er af den opfattelse, at det ville udgøre en væsentlig risiko for den finansielle stabilitet i Danmark, hvis Fionia Bank misligholdt sine forpligtelser. Nationalbanken er endvidere af den opfattelse, at Fionia Bank set fra et nationalt perspektiv har en systemisk virkning, og at der er risiko for, at pengemarkederne, der for tiden ikke er velfungerende, ville lide yderligere nød i tilfælde af misligholdelse.
- (31) Endvidere er de danske myndigheder af den opfattelse, at Fionia Bank er en kriseramte virksomhed i betydningen i punkt 2.1 i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder⁶ (herefter benævnt "rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering"). Denne opfattelse støttes af Finanstilsynet i dens udtalelse af 25. februar 2009. I udtalelsen anfører Finanstilsynet, at uden kapitalindskuddet fra Afviklingsselskabet ville Fionia Bank ikke opfylde kravene om solvens i § 124 i lov om finansiel virksomhed. Det ville derfor ikke være muligt for Fionia Bank lovligt at påbegynde sin bankvirksomhed uden det pågældende kapitalindskud. De danske myndigheder gav derfor tilsagn om at tilsende Kommissionen en omfattende omstrukturingsplan eller en likvidationsplan eller bevis for, at lånet er blevet fuldt ud tilbagebetalt og/eller for, at garantierne er blevet ophævet, senest seks måneder efter den første gennemførelse af redningsstøtteforanstaltningen.

⁵ Se punkt 28, 36 og 55, 56 og 57 i beslutning NN 51/2008.

⁶ Meddelelse fra Kommissionen - "Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder" (EUT C 244 af 1.10.2004, s. 2). Hvad angår betingelserne for, at redningsstøtte er forenelig med fællesmarkedet, se punkt 25.

- (32) På baggrund af ovenstående er de danske myndigheder af den opfattelse, at foranstaltningerne kan anses for forenelige med fællesmarkedet, da de har til formål at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i den danske økonomi, jf. EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra b).

5. VURDERING

5.1. Spørgsmålet, om der foreligger statsstøtte

- (33) Som fastsat i EF-traktatens artikel 87, stk. 1, er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.
- (34) Da Fionia Bank er aktiv i finanssektoren, der er åben for benhård konkurrence på internationalt plan, vil alle fordele som følge af statsstøtte til den nye Fiona Bank kunne påvirke samhandlen mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencen.
- (35) Den anmeldte støtte vil blive ydet til den nye Fiona Bank via Afviklingsselskabet, der er et af de vigtigste elementer i den eksisterende statsstøtteordning for banker i Danmark og udgør et redskab til at yde støtte til velordnet afvikling af insolvente banker.
- (36) Støtteforanstaltningerne gør det muligt for den nye Fionia Bank at opnå finansiering i en situation, hvor banken ikke ville have været i stand til at finde passende finansieringsmidler på markedet, navnlig i lyset af den nuværende finansielle og økonomiske krise. Det giver en økonomisk fordel til Fionia Bank og styrker dens stilling sammenlignet med situationen for dens konkurrenter i Danmark og andre medlemsstater, som ikke nyder godt af offentlig støtte. Foranstaltningerne må derfor anses for at fordreje konkurrencen og påvirke samhandlen mellem medlemsstaterne. Banken opnår fordele ved hjælp af statslige midler, og der er tale om selektiv støtte, da kun én bank drager nytte heraf.
- (37) Kommissionen er enig med Danmark i, at støtteforanstaltningerne udgør statsstøtte til Fionia Bank i medfør af EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

5.2. Retsgrundlag for vurderingen

5.2.1. *Individuel støtte uden for ordning NN 51/2008*

- (38) Kommissionen er ikke enig med de danske myndigheder i, at den anmeldte støtte ligger inden for anvendelsesområdet for den danske garantiordning, som Kommissionen godkendte i den danske støtteordning.
- (39) Den danske støtteordning har to formål. Hovedformålet er at sætte danske banker i stand til at få adgang til interbanklån og skaffe likviditet ved hjælp af en garanti for indskud og seniorgæld. Det andet formål er at beskytte indlånere og andre almindelige kreditorer mod at lide tab ved, at deres fordringer mod insolvente banker betales i forbindelse med den kontrollerede afvikling af insolvente banker. Støtteordningen omfatter følgende foranstaltninger: i) en gældsgaranti og ii) afvikling af insolvente banker.

- (40) Den anmeldte støtte falder ikke ind under nogen af disse kategorier af støtteforanstaltninger som fastsat i den danske støtteordning. I strid med bevæggrunden for den danske støtteordning er det erklærede formål med den anmeldte støtte ikke en velordnet afvikling, men en omstrukturering af Fionia Banks forretningstransaktioner, som vil blive fortsat i den nye Fionia Bank⁷. Kommissionen finder, at den anmeldte støtte falder uden for anvendelsesområdet for den danske støtteordning. Støttens forenelighed bør derfor vurderes uafhængigt af støtteordningens bestemmelser.

5.2.2. *Anvendelse af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra b)*

- (41) Kommissionen finder, at statsstøtteforanstaltningerne bør undersøges direkte i lyset af traktatens bestemmelser, navnlig EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra b).
- (42) Selv om der i henhold til punkt 9 i meddelelsen vedrørende pengeinstitutter⁸ navnlig kan gøres brug af artikel 87, stk. 3, litra b), som hjemmel for støtte, der ydes via en generel støtteordning i en medlemsstat, er ad hoc-foranstaltninger truffet af medlemsstaterne ifølge punkt 10 ikke udelukket, når betingelserne i artikel 87, stk. 3, litra b), er opfyldt. Ifølge de danske myndigheder skal Fionia Bank betragtes som en kriseramet virksomhed, jf. punkt 11 i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering, da den er ude af stand til at komme på fode igen med egne midler eller med midler fra ejerne/aktionærerne eller fra markedskilder. Kommissionen accepterer denne vurdering.
- (43) Da anmeldelsen vedrører en kapitalindsud, således at den nye Fionia Banks solvensgrad vil nå op på 11,5 %, følger Kommissionen endvidere principperne i dens meddelelse om rekapitalisering.⁹
- (44) Kommissionen accepterer, at den nuværende finanskriser har skabt exceptionelle omstændigheder, hvor en enkelt banks konkurs kan undergrave tilliden til hele finanssystemet, både på nationalt og internationalt plan. Dette kan også været tildædet for en mindre bank, såsom Fionia Bank, og navnlig i tilfælde af en mindre økonomi som Danmarks, hvor de andre operatører måske ikke skelner mellem de forskellige banker, således at den svigtende tillid som følge af en enkelt banks konkurs kan brede sig til hele sektoren¹⁰. Som følge af den store usikkerhed, finanskrisen skaber, og behovet for ekstern finansiering af den danske banksektor kunne manglende tillid til det danske finanssystem have meget alvorlige virkninger for hele den danske økonomi.

⁷ Bestemmelse 7.2 i rammeaftalen.

⁸ Meddelelse fra Kommissionen - "Statsstøttereplernes anvendelse på foranstaltninger truffet over for pengeinstitutter i forbindelse med den aktuelle globale finanskriser" (EUT C 270 af 25.10.2008, s. 8).

⁹ Meddelelse fra Kommissionen - "Rekapitalisering af pengeinstitutter under den aktuelle finanskriser: Støttens begrænsning til det nødvendige minimum og sikkerhedsforanstaltninger mod uforholdsmæssige konkurrencefordrejninger" (EUT C 10 af 15.1.2009, s. 2).

¹⁰ Jf. Kommissionens beslutninger i statsstøttesag NN 39/2008, *Støtte til afvikling af Roskilde Bank*, og NN 64/2008, *Statsstøtte til Carnegie Bank*

- (45) Kommissionen accepterer derfor, at i den nuværende urolige situation kunne Fionia Banks sammenbrud have medført alvorlige forstyrrelser af den danske økonomi.
- (46) Kommissionen vurderer følgelig foranstaltningerne på grundlag af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra b), som fortolket i meddelelsen om pengeinstitutter (navnlig punkt 10) og i meddelelsen om rekapitalisering (navnlig punkt 43-45), og under behørig hensyntagen til de relevante principper i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering¹¹.

5.3. Støttens lovlighed

- (47) Danmark har anmeldt støtten i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 3. Som anført ovenfor gav Afviklingsselskabet den 15. april 2009 Fionia Bank adgang til 1,5 mia. EUR inden for rammerne af kreditfaciliteten. Kommissionen finder derfor, at den anmeldte støtteforanstaltning i form af en kreditfacilitet er blevet gennemført uden Kommissionens tilladelse i strid med standstill-klausulen i EF-traktatens artikel 88, stk. 3. Den noterer sig imidlertid med tilfredshed, at lånene af hybridkernekapital endnu ikke er blevet ydet.

5.4. Forenelighed med fællesmarkedet

5.4.1. Generelt

- (48) Som anført i meddelelsen om pengeinstitutter og i overensstemmelse med de generelle principper, der ligger til grund for traktatens statsstøtteregler, som indebærer, at enhver støtte, der ydes, ikke må overstige, hvad der er strengt nødvendigt for at nå det lovlige mål med støtten, og hvorefter konkurrencefordrejninger skal undgås eller minimeres mest muligt, og under behørig hensyntagen til de aktuelle omstændigheder skal alle generelle støtteforanstaltninger være:
- klart målrettede mod effektivt at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i økonomien
 - stå i rimeligt forhold til problemet og ikke være mere vidtgående end påkrævet
 - udformet på en sådan måde, at den negative afsmitningseffekt for konkurrenter, andre sektorer og andre medlemsstater minimeres.
- (49) Kommissionen er enig med de danske myndigheder i, at Fionia Bank må anses for en kriseramts bank, dvs. en bank, der ikke er grundlæggende sund, navnlig fordi der er behov for en væsentlig rekapitalisering (over 2 % af risikovægtede aktiver) for at opfylde kravene til mindstekapitalgrundlaget. Det følger heraf, at det er nødvendigt at omstrukturere bankens virksomhed, for at den kan operere på et levedygtigt grundlag. Med hensyn hertil noterer Kommission sig, at Danmark har givet tilsagn om at fremlægge en omfattende omstrukturings- eller likvidationsplan eller bevis for, at foranstaltningerne er blevet fuldt ud

¹¹ Se navnlig kapitel 3.2 i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering.

tilbagebetalt og/eller er afsluttet for Fionia Banks vedkommende senest den 15. oktober 2009.

5.4.2. *Støtten er målrettet*

- (50) Formålet med støtten - både kreditfaciliteten og kapitalindsuddet - var at fjerne truslen mod dansk økonomis stabilitet, som Fionia Banks sammenbrud ville have medført. For at gøre det skulle støtten afhjælpe den identificerede årsag til Fionia Banks problemer, nemlig dens manglende evne til at finde tilstrækkelig likviditet og kapital på markedet, for så vidt som det var nødvendigt for at holde banken kørende, indtil der blev udarbejdet en langsigtet løsningsplan for den.
- (51) Kommissionen finder, at de støtteinstrumenter, de danske myndigheder har valgt, dvs. en kreditfacilitet og et konvertibelt lån i form af hybrid kernekapital er nødvendige og hensigtsmæssige midler til at tage fat på Fionia Banks likviditets- og solvensproblemer.
- (52) Under de nuværende omstændigheder på markedet er Kommissionen enig i, at det er usandsynligt, at Fionia Bank på markedet både ville kunne rejse den kapital, der er nødvendig for at opfylde solvenskravene, som stilles af Finanstilsynet, og finde den likviditet, der er nødvendig for, at den kan udføre sine daglige aktiviteter. Særligt er Kommissionen, når der henses til indholdet af aftalen med bankens tidligere aktionærer, af den opfattelse, at de ville have prøvet en hvilken som helst markedsløsning, hvis der havde været en, inden de søgte støtte fra staten. Støtte i form af kapitalindsud og likviditetsstøtte synes derfor at være et egnet middel til at løse Fionia Banks likviditets- og solvensproblemer. Støtten er følgelig hensigtsmæssig og målrettet.

5.4.3. *Proportionalitet og begrænsning af konkurrencefordrejningen, hvad angår kreditfaciliteten*

- (53) Som anført i bankmeddelelsen bør støtten være begrænset til, hvad der er nødvendigt for at holde virksomheden kørende i den periode, som støtten er godkendt for¹².
- (54) I den forbindelse er Kommissionen af den opfattelse, at den henstilling om statsgarantier for bankgæld, Den Europæiske Centralbank fremkom med den 20. oktober 2008, giver relevant vejledning – med de af forholdene følgende ændringer – også for forrentning af likviditetsstøtte¹³. Kreditfaciliteten er blevet anmeldt som redningsstøtte i seks måneder, hvorefter Danmark enten vil fremlægge dokumentation for fuld tilbagebetaling eller en likvidations- eller omstruktureringsplan (Kommissionens godkendelse af lånebetingelserne i nærværende beslutning ville derfor være begrænset til seks måneder og ville i tilfælde af omstrukturering eller likvidation blive taget op til fornyet vurdering af Kommissionen). Den Europæiske Centralbank anbefaler, at prisansættelsen af gæld med løbetid på under et år bør baseres på en standardsats på 50 basispoint uden ekstra provision. I den foreliggende sag bør der imidlertid tages hensyn til,

¹² Se også punkt 25, litra d), i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering.

¹³ Se Kommissionens beslutning i statsstøttesag NN 64/2008, *Statsstøtte til Carnegie Bank*, pkt. 40.

at Fionia Bank var i vanskeligheder. For at sikre, at støtten er begrænset til det nødvendige, bør prisansættelsen af støtten afspejle den øgede risiko. På baggrund af den benchmark, der givet i Den Europæiske Centralbanks henstillinger, er Kommissionen af den opfattelse, at rentesatsen for kreditfaciliteten, nemlig Nationalbankens udlånsrente med et tillæg på mindst 200 basispoint, i tilstrækkelig grad afspejler de forbundne risici og udgør en tilstrækkeligt høj pris til at sikre, at den nye Fionia ikke vil trække på kreditfaciliteten i større omfang end strengt nødvendigt.

- (55) Ifølge rammeaftalen skal kreditfaciliteten anvendes, når den nye Fionia Bank er nødt til at indfri gæld, der forfalder, fordi banken ikke har været i stand til at overtage seniorlån. Faciliteten kan således ikke bruges til iværksætte en ekspansion af bankens aktiviteter.
- (56) I aftalerne om kreditfaciliteten fastsættes det desuden udtrykkeligt, at faciliteten ikke må anvendes til, at banken aggressivt fortsætter sine aktiviteter på finansmarkederne eller investerer i andre nye aktiviteter den dem, der følger af normal bankvirksomhed. Banken må ikke gennemføre transaktioner, der går ud over fortsættelsen af dens eksisterende aktiviteter, uden at Afviklingsselskabet giver sit samtykke hertil.
- (57) Kommissionen bemærker desuden, at Fionia Bank har udarbejdet et likviditetsbudget, hvoraf dets skønnede likviditetsbehov i 2009 fremgår. Budgettet skal tjene som grundlag for alle betalinger inden for rammerne af kreditfaciliteten. Inden hver 14 dages periode skal den nye Fionia Bank informere Afviklingsselskabet om dens forventede likviditetsbehov den følgende 14 dages periode (herunder en redegørelse for alle væsentlige afvigelser fra de forudsætninger, der var lagt til grund i likviditetsbudgettet for Fionia Bank). Betalingen af de krævede beløb skal godkendes af Afviklingsselskabet, og hvis den nye Fionia Banks behov er lavere end skønnene i budget, kan den kun trække det beløb, den reelt har brug for¹⁴. Inden for rammerne af kreditfaciliteten kan der højst trækkes 5,1 mia. DKK.
- (58) I lyset af ovennævnte finder Kommissionen, at der er tilstrækkelige garantier for, at den støtte, der ydes via kreditfaciliteten, ikke vil gå ud over, hvad der er nødvendigt for at holde virksomheden kørende i redningsperioden.

5.4.4. *Proportionalitet og begrænsning af konkurrencefordrejningen, hvad angår kapitalindskuddet*

- (59) Formålet med at yde hybrid kernekapital til Fionia Bank er at sætte den i stand til fortsat at opfylde solvenskravet og sikre, at den har tilstrækkelig kapital til at klare potentielle tab som følge af en revaluering af dens finansielle instrumenter i redningsperioden på seks måneder. Hybrid kernekapital har således til formål at forhindre, at banken får større problemer som følge af den nuværende krise.

¹⁴ En lignende mekanisme blev anvendt i statsstøttesag NN 36/2008 Roskilde bank A/S (EUT C 238 af 17.9.2008, s. 5).

- (60) Den hybride kernekapital, der ydes til den nye Fionia Bank, er tidsmæssigt og med hensyn til omfanget begrænset til, hvad der er strengt nødvendigt.
- (61) Hvad angår omfanget, har Kommissionen tidligere bemærket, at der kunne være behov for forskellige foranstaltninger for at genskabe tilliden i banksektoren afhængigt af situationen i en bestemt medlemsstat eller bank¹⁵. Ikke alle finansielle institutioner i de forskellige medlemsstater oplever nødvendigvis på nuværende tidspunkt de samme problemer på grund af den ekstreme situation på finansmarkederne. Nogle mangler måske kun likviditet, mens andre er mere udsat for tab i dagsværdi. Problemet med nedskrivninger kan dog ikke løses alene med en gældsgaranti, men kræver yderligere kapitalforanstaltninger med henblik på at genskabe tredjemands tillid til Fionia Bank.
- (62) Kommissionen bemærker desuden, at Afviklingsselskabet vurderede Fionia Banks individuelle solvensbehov til ikke at være under 11,5 %, og at den af staten ydede hybride kernekapital ville være begrænset til det beløb, der var nødvendigt for at opretholde et konstant kapitaliseringsniveau på 11,5 % over den seks måneder lange redningsperiode. Kommissionen finder i den forbindelse, at ydelse af hybrid kernekapital udgør en hensigtsmæssig foranstaltning i dette tilfælde¹⁶.
- (63) Hvad angår proportionaliteten, minimeres konkurrencefordrejningen af en række klart definerede og kontraktmæssigt aftalte adfærdsmæssige sikkerhedsforanstaltninger. Passende sikkerhedsforanstaltninger skal bl.a. sikre, at staten trods den nuværende markedssituation opnår en passende minimumsforrentning af sin investering¹⁷ for derved at begrænse konkurrencefordrejningen. Det opnås i denne sag ved hjælp af en passende årlig rentesats på den hybride kernekapital (se punkt 24 og 25 ovenfor) i overensstemmelse med en markedsorienteret vurdering. Kommissionen tager i den forbindelse hensyn til, at der ikke findes nogen CDS-oplysninger om Fionia Bank, og at dens hybride kernekapital er vurderet til C (tæt på misligholdelse). I lyset af de manglende CDS-oplysninger finder Kommissionen den forrentning, de danske myndigheder foreslår for redningsperioden, acceptabel på grundlag af det risikotillæg, der på nuværende tidspunkt ses på markedet, samtidig med at der tages hensyn til Fionia Banks dårlige kreditrating. Kommissionen bemærker desuden, at ved udgangen af april 2009 førte anvendelsen af denne metode til en rente på 12,12 % for aftale om hybrid kernekapital B og 9,96 % for aftale om hybrid kernekapital A med ret til at konvertere lånet til aktier, hvilket anses for acceptabelt. Kommissionen bemærker navnlig, at prisen omfatter et tillæg til den risikofrie rente for at tage hensyn til bankens risikoring og nuværende markedspræmie og ligger over den sats, som anvendelsen af Den Europæiske Centralbanks henstillinger af 20. november 2008 om prisen for rekapitaliseringer ville have givet. Ikke desto mindre vil - hvis foranstaltningerne fortsættes efter

¹⁵ Se f.eks. Kommissionens beslutning af 10.10.2008 i ovennævnte sag NN 51/2008, Kommissionens beslutning af 13.10.2008 i sag N 507/2008 om en garantiordning for banker i Det Forenede Kongerige (EUT C 290 af 13.11.2008, s. 4), afsnit 46 ff., Kommissionens beslutning af 13.10.2008 i sag NN 481/2008 om en garantiordning for banker i Irland (EUT C 312 af 6.12.2008, s. 2), afsnit 59 ff.

¹⁶ Ovennævnte kommissionsbeslutning i sag N 507/2008, afsnit 49.

¹⁷ Se meddelelsen om rekapitalisering, punkt 43-45. Se også forenede sager T-228/99 og T-233/99 Westdeutsche Landesbank Girozentrale, Sml. 2003 II, s. 435, præmis 314.

redningsperioden med det formål at omstrukturere bankens aktiviteter – det forventede afkast af hybridkapital blive taget op til fornyet vurdering på baggrund af omstrukturingsplanen, og der vil blive draget passende konklusioner med hensyn til omfanget af den nødvendige omstrukturering¹⁸. For så vidt angår udtrædelsesincitament er Kommissionen, at den omstændighed, at de danske myndigheder har forpligtet sig til at fremlægge en omstrukturings- eller likvidationsplan eller afslutte foranstaltningerne inden seks måneder, er tilstrækkeligt til redningsfasen, og den vil foretage en mere tilbundsående analyse af udtrædelsesstrategien på grundlag af omstrukturingsplanen. Dette er særligt tilfældet, fordi staten fuldt ud kontrollerer banken, og det dermed tilkommer staten at beslutte, at den vil udtræde snarere end de tidligere aktionærer i Fionia Bank.

- (64) I lyset af disse sikkerhedsforanstaltninger finder Kommissionen, at statsstøtten udgør et hensigtsmæssigt middel, der er begrænset til det nødvendige minimum, og at den ikke vil medføre en urimelig konkurrencefordrejning.

5.4.5. *Andre overvejelser*

- (65) Kommissionen bemærker desuden, at Danmarks tilsagn om at afslutte foranstaltningerne eller fremlægge en omstrukturings- eller likvidationsplan for banken medfører en tidsmæssig begrænsning af redningsstøtten, hvilket er med til at mindske risikoen for konkurrencefordrejning.

6. KONKLUSION

- (66) I lyset af ovennævnte finder Kommissionen, at statsstøtten til Fionia Bank, der består af en kreditfacilitet og et kapitalindskud, er forenelig med fællesmarkedet i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra b).

7. BESLUTNING

Kommissionen bemærker, at Danmark har gennemført ovenstående statsstøtteforanstaltninger i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3. På grundlag af ovenstående vurdering har den imidlertid besluttet at anse støtten for forenelig med fællesmarkedet i henhold til EF-traktaten. Denne beslutning gælder for den redningsfase, der slutter seks måneder fra tidspunktet for gennemførelsen af den første foranstaltning (dvs. den 15. oktober 2009). Ved fremlæggelsen af en sammenhængende og begrundet omstrukturingsplan senest den 15. oktober 2009 forlænges denne godkendelse automatisk, indtil Kommissionen træffer afgørelse angående planen.

¹⁸ Se pkt. 44 i rekapitaliseringsmeddelelsen.

Såfremt dette brev indeholder fortrolige oplysninger, som ikke må offentliggøres, bedes De underrette Kommissionen herom senest 15 hverdage efter modtagelsen. Hvis Kommissionen ikke modtager en begrundet anmodning inden denne frist, vil den gå ud fra, at De er indforstået med, at hele beslutningen i sin fulde ordlyd videregives til tredjemand og offentliggøres i sin fulde ordlyd på det autentiske sprog på følgende websted:

http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/index.htm.

Deres anmodning skal sendes med anbefalet brev eller pr. fax til:

Europa-Kommissionen
Generaldirektoratet for Konkurrence
Registreringskontoret for Statsstøtte
B-1049 Bruxelles
Fax: +32-2 296 12 42

Med venlig hilsen
På Kommissionens vegne

Neelie Kroes
Medlem af Kommissionen